

Välkommen till
Nyhetsbrev nr 9-2018
från Kalle Eriksson och Bjäreförlaget.

Sköna maj – välkommen....

Hur mycket skönhet och ljuvlighet ryms inte i ordet maj. Inte underligt att det har tillkommit så många sångtexter som hyllar just denna månad och som vi gärna lyssnar till, vare sig de framföres av studentsångarna i Lund, eller av någon lokal sångkör här hemma i Bjäre:

O, hur härligt majsol ler.....Här är gudagott att vara.....Vårvindar friska.....Sköna maj, välkommen..... Glad såsom fågeln i morgonstunden..... En vänlig grönskas rika dräkt....

Wilhelm Ekelunds dikt om "Sjunga maj" kan väl också passa bra här:

Nu sjunges maj i gård och by
Nu lövas takens brätten
Nu bleka stjärnor stilla gry
I vårglans över slätten
Det kvällas tyst, på skuggsval gård
sig skymningsdunklet sänker
osv

I gamla svenska almanackor

kallades månaden maj blomstermånad. I Finland kallas den såningsmånad. I den gamla romerska kalendern hette månaden Maius, som i sin tur hade att göra med fruktbarhetsgudinnan Maria.

Vårens tidtabell

Enligt de gamla tecknen finns det en särskild tidtabell för när saker och ting händer under våren. Här är några av inslagen i den tabellen. Du kan ju själv kolla i vad mån den stämmer med det som sker i år. (Vi blev ju lite sena i starten i år.....)

- 3 maj. Kabbelekan blommar
- 5 " Svalan kommer
- 7 " Göken här. Gullvivan blommar.
- 8. " Björken slår ut
- 10 " Näktergalen kommer
- 11. " Boken slår ut
- 15. " SOMMAR!!!
- 16. " Lönnen slår ut.
- 17. Smultronen blommar.
- 18 " Häggen står i blom
- 25 " Äppelträden blommar.
- 27 " Liljekonvaljen blommar.
- 31 " Syrenen blommar.

Konsten att informera – i dag och på Karl XII:s tid.

Av olika orsaker – mera därom nedan – har jag under årens lopp fått ett antal uppdrag med uppgift att svara för information. Ibland till allmänheten. Andra gånger till medlemmarna i föreningen jag tillhörde.

Sådana uppdrag hade jag under många år inom såväl föreningslivet - idrottsrörelsen och kulturen - som kommunen.

Under några år tillhörde jag kommunens informationskommitte. På den tiden bestod kommittén av förtroendevalda, dvs företrädare för de olika partierna.

Allt det här ledde till, att när det var dags för kommunen att inrätta en särskild krisledningsgrupp med uppgift att träda i funktion i händelse av "särskild händelse" exempelvis katastrof av något slag, fick jag uppdraget som informationsansvarig.

Att en sådan krisledningsgrupp tillsattes – inte bara i vår kommun- berodde på att det under några år hade inträffat stora olyckor – giftutsläpp och liknande – som krävde särskilda insatser från den kommun, där katastrofen inträffat.

Jag skickades av kommunen iväg på ett antal kurser, som anordnades av landets nationella organ för krisberedskap vid större olyckor/ katastrofer.

När jag deltog i dessa utbildningar kunde jag inte ana, att jag mycket snart därefter skulle få användning för de nyförvärvade kunskaperna.

Alla dessa informationsuppdrag

har gjort, att jag blivit särskilt intresserad av ämnet information. Jag har blivit medveten om, hur pass komplicerad informationskonsten är. Exempelvis den självklara utgångspunkten, att all informationsöverföring har två "sidor": en som **sänder** information och en som **tar emot**. Mellan dessa båda sidor finns de verktyg, som står till förfogande – Informatören med sin tekniska utrustning, samt "verktyg" som ordet och bilden. (plus en del annat....)

En förutsättning för ett gott resultat är, att båda sidor – sändare och mottagare - är aktiva. För sändaren gäller det att finna verktyg, metoder, form och innehåll som gör mottagaren villig att ta emot budskapet. Enbart det räcker inte för ett gott resultat. Det krävs dessutom, att även mottagaren är aktiv – och intresserad.

Teknikutvecklingen har - som vi ser i det följande - revolutionerat arbetet med informationsöverföring.

Idag:

kan informatören sekundsnabbt nå hur många mottagare som helst med sitt budskap. Till hjälp finns bl.a. datorn. Den tar hand om hela distributionsfrågan. Till utvalda mottagare eller till allmänheten – över hela världen.

Samtidigt måste du som informatör vara medveten om, att ju fler mottagare som budskapet riktar sig till, desto mindre "träffad" känner sig den enskilda mottagaren av budskapet. Det ställer stora krav på budskapet – både dess form och dess innehåll.

På Karl XII:s tid

bestod resurserna av papper och penna, ridande kurirer eller postdiligens. Det är naturligt att ställa sig frågan:

Hur sjutton bar man sig åt, när det gällde att från Benders horisont – i Turkiet - styra konungariket Sverige?? Vi vet, att under den tid som Karl XII befann sig i fält utomlands, (det var många år...) tillkom i Sverige flera nya lagar. Fredsavtal med andra länder slöts. Förberedelser för nya krig ägde rum. Det skedde i en tid, då vi hade en enväldig kung, som måste godkänna alla stora beslut. Hemma i Sverige var det "Rådet" - den tidens regering - som skötte de löpande ärendena, men – som nämnts – vi hade en enväldig kung. Detta måste Rådet ta hänsyn till.....

Idag kan vi ibland höra klagomål

på att postverket inte alltid kan leverera breven i tid.

Hur lång tid tog det för en ridande kurir på Karl XII:s tid att förflytta sig från Bender nere vid Svarta Havet till Stockholm? Kuriren red genom ett av krig, oro och osäkerhet sargat Europa. Handlade det om veckor?? Månader?? Jag har sett olika uppgifter i historieböckerna.

Jag får nog tillgripa min vanliga metod, när jag inte hinner forska vidare i litteraturen:

Jag vänder mig till mina läsare: har du någon uppgift om hur lång tid Karl XII:s kurirer behövde för att forsla brev från Bender till Stockholm? Skriv och berätta.

Därmed lämnar vi Karl XII

och hans informationsproblem för att i stället ta en titt på en lokal händelse, som kom att aktualisera informationsproblematiken – åtminstone för min del....

1997 hände det,

som plötsligt placerade Båstads kommun, Hallandsåsen med tunneln på första plats, när det gällde massmedias nyhetsrapportering. Giftutsläppet, följt av problemen med sänkt grundvattennivå, fiskdöd och en rad ytterligare problem. I början av oktober hade situationen blivit så allvarlig, att Båstads kommun såg det som nödvändigt att fatta ett unikt beslut:

5 oktober 1997 beslöt Båstads kommun att försätta kommunen i s.k. beredskapsläge. Ett sådant beslut hade aldrig tidigare fattats, vare sig i Båstads kommun eller i de kommuner som några årtionden tidigare gått samman och bildat Båstads kommun.

Beredskapsläge innebär,

att en särskild krisledningsgrupp får ta hand om alla de ärenden, som anknyter till det som utlöst krisen. Beredskapsläge kan närmast liknas vid en form av "undantagstillstånd". De kommunala besluten fattas enligt ett särskilt regelverk. Kommunallagens vanliga regler beträffande kallelsetider, protokollsjustering mm gäller inte. De duger inte i ett katastrofläge. När katastrofen inträffat, måste allt ske snabbt. Det kan handla om att rädda liv.

Beredskapsläget i Båstads kommun

varade till en bit in på 1998. Under den tiden fattades många beslut i krisledningsgruppen. Exempelvis om vilka brunnar i kommunen som var påverkade av Rhoca Gil, var kommuninvånarna kunde hämta rent vatten, vad lantbrukarna fick göra med odlade produkter som inte ansågs tjänliga som människoföda och mycket, mycket annat.

Hela tunneläventyret

var något, som engagerade intresset hos en stor del av svenska folket. Inte underligt med tanke på den omfattande uppmärksamheten i media.

Även våra universitet, liksom vissa nationella myndigheter, som behandlar kommunernas åtgärder i krislägen, ägnade också stort intresse åt frågan om hur Båstads kommunen hanterade den situation man ofrivilligt hamnade i.

Betygen för kommunen

blev mycket positiva. Det konstaterades, att Båstads kommun inte hade orsakat giftutsläppet. Kommunen var ju ett offer i sammanhanget. Allmänheten vrede riktades i stället mot Banverket – som senare blev Trafikverket – samt tunnelentreprenören. (Det blev skifte på entreprenörskapet under dramats gång.)

Cykeln fortsätter att intressera.

*Nils Bernhold med sin cykel. Möjligen 1890-talet?
Bilden från Ingela Bernhold, barnbarn till Nils på bilden.*

I ett tidigare Nyhetsbrev fick cykeln spela en av huvudrollerna. Min tanke var sedan, att velocipeden nu skulle få vila en tid - åtminstone i mina Nyhetsbrev.

En av mina läsare – Ingela Bernhold – har dock sett till, att jag ändrar mig. Det får därför bli lite cykelhistoria även den här gången. Bilden ovan, Inlämnad av Ingela, innehåller mycket av cykelhistoria

Ingela berättar, att hennes farfar, Nils Bernhold, var en av de första ägarna till en cykel i hans hemtrakt – Ödåkra.

Ingela kan också informera oss om, att en cykel på den tiden – 1890-talet – kostade 600 kronor. Det skulle i dag motsvara ett belopp, som du idag får punga ut med för inköp av en bättre begagnad bil.

Tävling i att köra sakta.

Nils Bernholds son, Knut, berättade i sina "Glimtar ur mitt liv", att hans far blev medlem i Ödåkra Velocipedförening.

Föreningen anordnade tävlingar. En lite ovanlig tävlingsform var den, i vilken deltagarna skulle cykla så sakta som möjligt. Det gällde att manövrera framhjulet väl. Fötterna fick inte vidröra marken.

Den tävlingsformen

väcker minnen till liv hos mig. Jag minns från min barndom, att vi ordnade liknande tävlingar. Det skedde på landsvägen. (Den var ju fridfull på den tiden....)

Tävlingen vanns alltid av Åke. Han var vuxen. Alla vi andra var barn. Åke behärskade nämligen en speciell cykelkonst. Han kunde - genom att ställa framhjulet på tvären - på något märkligt sätt att hålla balansen även när han höll helt stilla- trots att han höll stilla. Till reglerna hörde förstås , att man inte fick vidröra marken med fötterna.

Alla vi andra försökte göra om bravaden – men misslyades. För oss var det nödvändigt att låta cykeln röra sig framåt. Åke vann alltid.

Därmed ställer jag undan cykeln – åtminstone för den här gången....

Min boklåda

Boktitel	Ord. Pris	Rea-på-rea-pris
Så blev Båstad tennis	225	60
Bilder av ett sekel i Bjäre	Slutsåld	
Vår bjärehistoria i bild	350	70
Bjärebör berättar om Bjäre	Slutsåld	
Strövtåg i Bjäres historia	330	70
NÄRA HAVET trivs jag bäst	350	Ny

Som synes är vissa böcker slutsålda. Vissa av de övriga har bara några få ex. kvar.

Datorproblem. Ny dator.

Jag har under en tid haft datorproblem. Nu har jag en ny dator. En mycket skicklig medarbetare har hjälpt mig med att flytta över allt det material (det var mycket!!) som fanns i den gamla datorn till den nya.

Kolla gärna. Om du exempelvis har fått mer än ett ex. av detta Nyhetsbrev får du förstås gärna höra av dig.

Vänligen

Kalle

Kalle Eriksson
Hallavaravägen 102
269 91 Båstad
0431-365 332
kalle@bjarenet.com